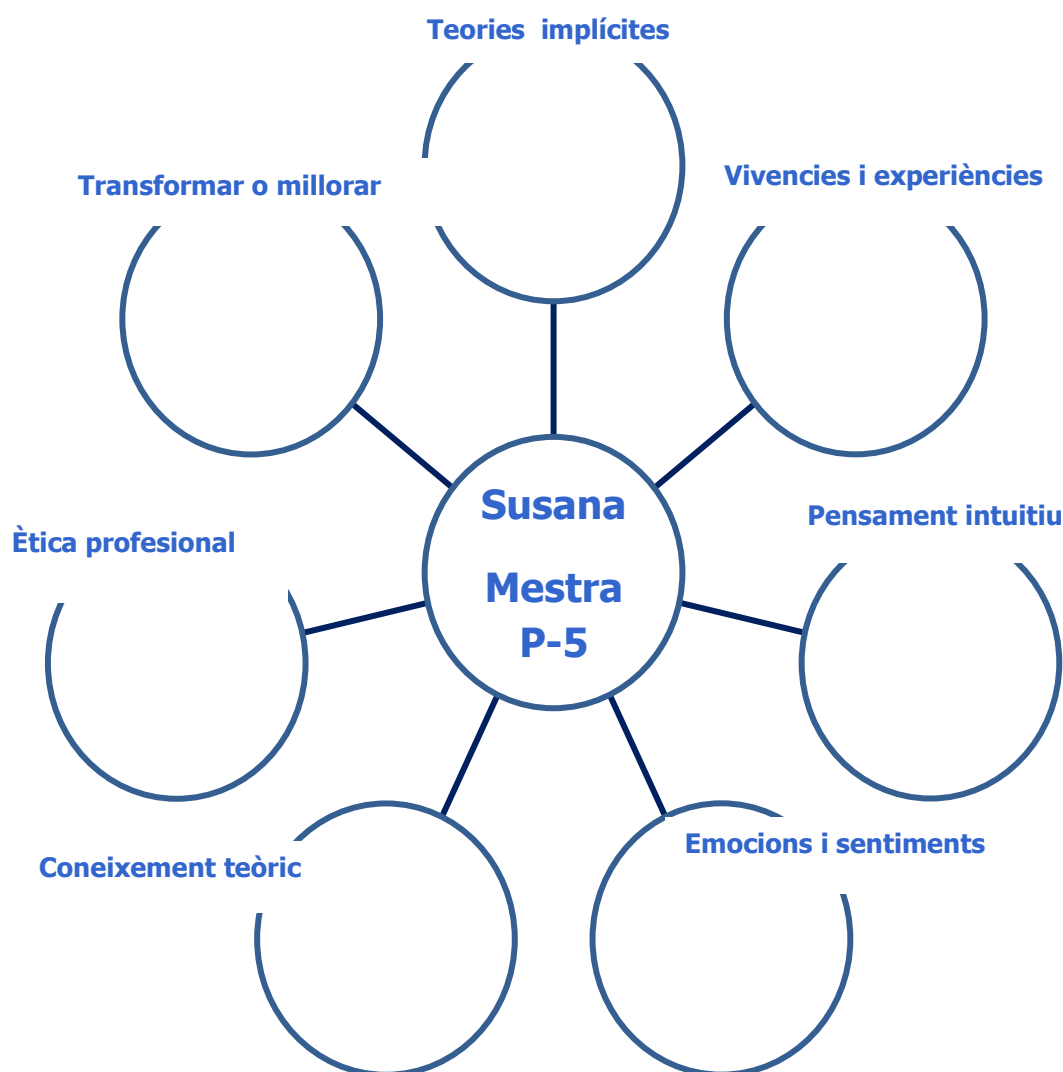

SUSANA, mestra d' E. Infantil (P 5)

1. La Susana, mestre novell, ha fet pràctica reflexiva metodològica (individual i compartida) entorn a un fet que li ha passat a l'aula de P5 i l'ha posat per escrit.
2. Després de llegir-vos i analitzar la seva pràctica reflexiva, caldrà identificar els elements que us sembla que han intervingut en la seva *reflexió en l'acció* i i anoteu-los en el cercle que correspongui d'aquesta figura.

1

PRÀCTICA REFLEXIVA INDIVIDUAL Y GRUPAL DE LA MESTRE SUSANA

1. Breu descripció del context o situació de l'aula.

Sóc enginyer tècnic i he treballat com a tal 12 anys. Fa dos anys vaig acabar els estudis de Magisteri i em vaig incorporar a treballar en una Aula escolar de P-5. És dimarts, 15 abril 2010, 08:30 del matí. La situació es centra en la rutina d'inici de jornada (45 minuts): els nens / es s'han posat les bates i ja han passat a jugar lliurement, mentre jo, Susana, he anotat els encàrrecs del dia - llista menjador / incidències comentades pels pares. M'aixeco i m'acosto als alumnes / es.

2. Reconstrucció completa de la situació

Estic passejant entre els alumnes, interessant-pel que fan i fent petits comentaris, no intervinc amb força, sinó que em vaig mantenint una certa distància. Mentre observo al grup, un dels nens - Marcos - se m'acosta plorant mentre em diu que un company - Pau - li ha fet mal. En aquest moment recordo un treball sobre transmissió de valors que vaig realitzar fa uns anys a la Facultat i aplico una de les estratègies centrades en el respecte i empatia per l'altre: en comptes de renyar d'entrada a Pau, acull a Marcos i em preocupo per ell assegurant que Pau s'adoni de la situació. Poso l'atenció en "preocupar" pel nen "agredit", em asseguro que estigui bé i el tranquil.litzo. Després em dirigeixo a Pau i parlem sobre els fets. Mentre jo parlava amb Marcos, Pablo ha anat passant d'una actitud defensiva a mirar al seu company, de manera que em resulta fàcil conduir la situació i fer que Pau demani perdó.

3. Reflexió individual (PRI)

a) Reflexió en l'acció

- Detonant: petita agressió
- Elements qüestionats: la tècnica aplicada per resoldre conflictes - potenciant el respecte i l'empatia - descrita aquest curs en un treball per a la facultat.
- Reestructuració de la intervenció: pas d'una intervenció des de la distància a dirigir la situació conflictiva, amb un objectiu clar - posar en pràctica la teoria sobre resolució de conflictes. Penso en mitjans i recursos i trio: mirar als ulls als alumnes, centrar-me en l'alumne "agredit", i assegurar-me que l'alumne "agressor" observa la situació.

b) Coneixement en l'acció

- Vivències passades: la meua relació amb els meus fills de tres i sis anys.
- Emocions i sentiments: estic tranquil, gaudint del moment i observant amb curiositat per veure com es relacionen vint infants de tres anys en una aula.
- Teories implícites: les meves expectatives o "etiquetatge" - inicialment inconscients - d'actuació dels alumnes en conflicte. M'he adonat que a Pau el veia com un nen molt mogut i Marc, com a un nen més aviat tranquil. Una visió que corresponia als perfils d'agressor i agredit.
- Coneixement teòric tàcit: és habitual que els nens es barallin entre si. A aquestes edats, aquest tipus de conflicte és molt habitual, ja que encara són molt egocèntrics. Aquest aspecte evolutiu s'ha de tenir en compte. És clar que aquest tipus d'actuacions no han de criminalitzar, es tracta d'actuacions completament normals.
- Esquemes de pensament: no els identifico en aquesta fase
- Interpretacions subjectives - conscients o no: no les detecto

c) Conclusió de la meu reflexió individual i pla d'intervenció per a la millora.

En aquest cas, atès que les actuacions semblen presentar resultats favorables, decideixo seguir aplicant aquesta tècnica sempre que em sigui possible. Atès que no es correspon amb una forma d'actuar que jo tingui interioritzada, sinó de l'aplicació per primera vegada d'una teoria, per tenir molt propera la recent formació universitària. Encara no la tinc interioritzat, avui va funcionar bé i serà la pràctica continuada la que em indicarà la seva efectivitat en les situacions com la d'avui a classe.

4. Reflexió grupal (PRG). Interacció i contrast

Aportacions rebudes en compartir la reflexió

- **"Preguntes què ha passat?"**

Susana: No sé si vaig formular la pregunta. Vaig tenir la certesa de l'agressió, però no sé si ho vaig preguntar. Recordo que vaig veure a Pau mirant de reüll amb cara de "culpable" mentre Marc em parlava plorant. En qualsevol cas, el fet de no recordar si vaig formular o no la pregunta, per a mi ja és significatiu. M'ha fet pensar que hauria o podria haver preguntat.

- **"No hi ha un nen" bo "i un nen« dolent »"**

Susana: En la meua exposició en el seminari, he utilitzat els qualificatius "agressor" i "agredit" per aclarir l'explicació, no per etiquetar. Per aquest motiu he fet servir les cometes. Sóc conscient d'això perquè m'ha costat escriure en aquests termes, no sabia com fer-ho sense etiquetar i vaig decidir que la claredat requeria aquesta forma d'expressió.

Tanmateix, és cert que en les primeres impressions del grup, Pau se m'havia aparegut com a molt mogut i Marcos com molt tranquil. Així, encara que no volia etiquetar i el fet de no recordar si vaig preguntar "què ha passat?" Em porta a reconèixer les meves pròpies expectatives inconscients davant els nens.

He de reconèixer que aquest descobriment m'ha semblat molt interessant.

- **"Els nens que ploren no sempre són les« víctimes"; "Descobrir qui és realment el culpable"; "Ploren i, quan renyes l'altre nen, el que ha plorat li mostra a l'altre la seva victòria"**

Totes aquestes afirmacions són correctes, però no em semblen alternatives incompatibles al meu actuació. Quan s'han exposat aquestes apreciacions he entès que es feien per indicar que l'observat a primera vista no sempre és real i que això vaig poder condicionar l'aplicació d'aquesta tècnica. No estic d'acord. Les aportacions, en general, m'han servit per pensar en altres situacions possibles i en aspectes a considerar per enriquir aquest tipus d'intervenció, però no per substituir-la. Penso que en la situació plantejada - un nen plora perquè alguna cosa li fa mal realment - s'ha d'aplicar la tècnica com a primera mesura i després tractar la resta d'aspectes que hagin pogut intervenir. L'objectiu no és la justícia sinó la transmissió d'uns valors.

- **"Jo només li hauria dit: posa't aigua i ja se't passarà "**

És una intervenció totalment vàlida en un altre tipus de situacions. Encara que no la aplicaria en aquest cas, sí que he de reconèixer que l'aportació m'ha fet pensar en la varietat de casos que es poden donar. És una cosa que ja tenia en compte, però que el seminari ha reforçat, de manera que m'ha ajudat a acabar de situar aquesta tècnica on correspon, com una opció davant determinades situacions i no com una solució universal.

5. Conclusions finals (PRI + PRG)

1. Totes les aportacions de la Reflexió Grupal m'han semblat molt interessants i, encara que algunes de les opcions no em semblen aplicables al cas concret exposat, és cert que totes m'han aportat com a mestra.

Pel que fa al plantejament inicial del pla d'intervenció a l'aula, penso que he de mantenir per a aquest tipus de situacions, però ara tinc un punt de vista conscient més ampli de la casuística que es pot donar. Hi ha formes de fer que han exposat els meus companys / es que sens dubte aplicaré en altres situacions.

2. Quiè voldria modificar o mantenir en la meua següent intervenció?

• Mantenir:

- L'aplicació de la tècnica en les situacions adequades.

- L'ordre de la actuació - atendre el "agredit" davant l'agressor, transmetre empatia i respecte; demanar què ha passat i, en conseqüència, actuar de manera justa.

• Modificar:

Interioritzar la teoria

Obrir el meu camp de visió, pensar en altres aspectes a tractar a més del treball en valors. A més, penso que aquest tipus de treball no està renyit amb l'aplicació de justícia.

Esforçar-me a eliminar la tendència al "etiquetatge" inconscient d'alumnes

3. Amb quins coneixements teòrics relaciono l'experiència viscuda a l'aula?

• Amb la tècnica estudiada a la facultat sobre transmissió de valors.

• Amb l'efecte Pigmalíon - o profecia "autoacomplerta" - i les teories explícites. M'adono que, inconscientment, havia posat expectatives subjectives sobre els dos alumnes.

4. Com influeix o modifica aquesta experiència els meus coneixements teòrics?

No crec que hi hagi modificat els meus coneixements teòrics, però, en canvi sí que els ha reforçat:

- Tècnica transmissió de valors: la influència indirecta en el "agressor" m'ha deixat sorpresa. De vegades, per arribar a l'altre cal actuar de forma indirecta.

- Expectatives: dono encara més conscient de la força que té i que és molt difícil estar lliure d'elles. És un treball a realitzar.

- La millora contínua: cal pensar que es pot millorar, que queda feina per fer. En cas contrari, es tanquen les portes a aquesta millora. Aquest és un concepte impartit pel Dr Olives en l'assignatura de *Pensament* cursada en el primer any de la carrera.

5. Què buits intel.lectuals he detectat en la meua formació i sobre què hauria de documentar-me?

- He detectat manca d'experiència per conèixer millor als alumnes i les seves relacions en el context aula.

- He interioritzat que la tècnica és una opció per a determinades situacions, però que no és en absolut generalitzable, com qualsevol altre tipus de tècnica.

6. Quins elements subjacents - conscients o inconscients - considero que hauria de revisar, variar o reafirmar?

• Expectatives o "etiquetatge" inconscient sobre els alumnes: he de ser conscient de la seva existència i utilitzar-les per la motivació de l'alumne, eliminant les que siguin negatives per a ell.

• Camp de visió: no he de centrar-me en les tècniques teòriques, sinó en la situació i en la millor manera de resoldre els possibles conflictes